

ATİLLÂ DORSAY

Övgüler,
Yergiler, Atışmalar

 Remzi Kitabevi

Övgüler,
Yergiler,
Atışmalar

ATILLA DORSAY 1939 İzmir doğumlu. Galatasaray Lisesi ve Devlet Güzel Sanatlar Akademisi (şimdiki Mimar Sinan Üniversitesi) Yüksek Mimarlık bölümünden mezun oldu (1964). *Cumhuriyet* gazetesinde sinema üzerine yazmaya başladı (1966) ve sonra bunu asıl meslek olarak seçti. *Cumhuriyet*'te 27 yıl sürekli yazdıktan sonra *Milliyet*, *Yeni Yüzyıl*, *Sabah*'ta devam etti. Şimdi T24'te yazıyor.

Çoğu sinemayla ilgili olmak üzere bugüne dek 65'i bulan kitabı yayımlandı. Türk ve yabancı sinema eleştirilerini, denemelerini, yemek kültürü, şehircilik, İstanbul ve Beyoğlu, yaşam kültürü, pop müzik, gezi yazılarını, söyleşilerini, fotoğraf albümlerini ayrı kitaplarda topladı. Birer Yılmaz Güney ve Türkân Şoray biyografisi, bir hikâye ve bir şiir kitabı var. En son anılarını kitaplaştırıyor.

TRT 2'de, açıldığı 1985 yılından sonra film programları yaptı. Özellikle "Sinema 100 Yaşında" kuşağında önemli klasikler sundu. 1987-1994 arasında TRT Radyo 3'te müzik programları yaptı. Çok sayıda yerli-yabancı dergide yazıları yayımlandı. Birçok festivalde jüri üyeliği yaptı. 2014 yılında TÜYAP Yılın Yazarı Ödülü'ne değer görüldü. İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde yıllarca danışmanlık yaptı. SİYAD-Sinema Yazarları Derneği'ni kurdu; uzun süre ödül gecelerini sundu.

Dorsay'ın Fransa'dan Chevalier des Lettres-Palmes Académiques nişanı, TDK-Türk Dil Kurumu Basın Ödülü, Almanya Mannheim, İran Fejr ve New York Crossroads festivalleri; İstanbul, İzmir, Antalya, Mersin, Diyarbakır, Adana, Eskişehir, Balıkesir, Afyon, Malatya, Erzurum, Trabzon, Suç ve Ceza Filmleri festivalleri, TEMA, İFSAK, ODTÜ, CEKUD, GÖZDER, ENKA, GS Lisesi kurum ve okulları; Soroptimist, Rofife, Lion's, Rotary, Engelliler, Troya, TED, Hisar Kısa Film, Etiler Emek ödülleri; Marmara, FVM Işık, MSÜ, Birleşim, MEE, E. U. İletişim, Işık, Boğaziçi, Aydın üniversiteleri, İRQ-İstanbul Rehberler Odası onur veya emek ödülleri gibi birçok ödülü bulunuyor.

ATİLLÂ DORSAY

Övgüler,
Yergiler,
Atışmalar

Remzi Kitabevi

ÖVGÜLER, YERGİLER, ATIŞMALAR / Atillâ Dorsay

© Remzi Kitabevi, 2023

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Sevrin Uysal

İç tasarım: Ömer Erduran

Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-2126-5

BİRİNCİ BASIM: Mart 2023

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

Bu kitabı, kuruluşu 1927 yılına kadar inen, benim 1995 yılında (yani tam sinemanın 100. yılının kutlandığı dönem) patronu Erol Erduran tarafından davet edildiğim ve o tarihten beri hemen tüm kitaplarımı düzenli ve en özenli biçimde yayımlayan Remzi Kitabevi'ne adıyorum: şimdiki yöneticileri Ömer Erduran, Ahmet Erduran; emekçileri Öner Cıravoğlu, Emrah Apaydın, Hatice Taş ve Nezahat Arslan Palabıyık'a... Sağ olsunlar, var olsunlar...

İçindekiler

Sunuş, 9

*Milenyum, İbrahim Tatlıses, Türkân Şoray, Müjdat Gezen
ve Siyaset Meydanı Tartışması, 13*

*George Clooney, “Gülüm” Tartışması, Ahmet Hakan,
Yaşadıklarımın Neler Öğrendim?, 29*

*Ararat, Şurup Şeker Şarkılar, Ertuğrul Özkök ve
Elvis Tartışmaları, 39*

*Atatürk Filmi, Emre Aköz, Eleştiri Üzerine,
Sinemada Yangın, 46*

İki Hakan’ın da Başı Derde Giriyor!..., 52

*Eleştiri ve Ağda, Cem Yılmaz, Okan Bayülgen,
Erkan Özerman ve Hitler, 60*

*Sophia Loren, Doğan Hızlan, Kadir Topbaş,
Orhan Pamuk, 67*

*Reha Erus, Cengiz Semercioğlu, Ben Kingsley, Satırına Göre
Konuş, Türban Sorunu, 75*

*Galatasaraylılık, Duyup da Okumamak,
Mustafa Filmi Üzerine, Yılmaz Özdil,
THY Dergisi Söyleşisi, 89*

*Cem Yılmaz, Linç Kültürü, Üç Maymun Tartışması,
Kevin Spacey’in Türk Sevgilisi, 98*

*İslami Sinema, Yılmaz Erdoğan ve Catherine Deneuve,
Costa-Gavras, Hıncal ve Sezen, Taormina ve
Taraf Anketi, 105*

*Mahsun Kırmızıgül, Engin Ardıç Polemikleri,
Alin Taşçıyan'ın Övgüsü, 70. Yaşı Kutlamak, 120*

*Obama, Altın Kızlar, Alperen Baskını, Ünlü Filmlere Farklı
Adlar, Başkan ve Çocuk, Recep İvedik, 129*

*Tiyatroyu Savunmak, Hıncal'ın Balı, Polanski ve Kiremitçi,
Kusturica, Serdar Akar, 140*

*Madımak, Şakir Bey'in Telefonları, Kadın Sorunu,
Jennifer Lopez, Agatha Christie, Şoray'a Adanmış Şiir, 158*

*Mahsun Kırmızıgül, Tarihimiz ve Bağnazlık, Üç Arkadaş ve
Fikret Hakan, Cihan-Hande Savaşı, 169*

*Nuri Bilge'nin Kıyafeti, Erdoğan ve Paul Auster,
Whitney Houston, Hülya Avşar, Sezen Aksu, 179*

*Seks Tanrıçaları, Ensest Üzerine, Londra Olimpiyatları,
Sulugözlülüğüm, Ömür Gedik, 192*

*Birand'ı Anmak, Örtünen Hanımlar, Zeki Müren ve
Ediz Hun, Kelebeğin Rüyası, Ali Özgentürk,
Apo'lu Tartışma, 200*

*Sabah'tan Ayrılma, Sadri Alışık, Kenter ve Dormen
Ödülleri, Uğur Vardan ve Şahan Gökbakar, T24'e Giriş, 210*

Kişi Adları Dizini, 220

Sunuş

Evet, polemikler, tartışmalar, atışmalar, sataşmalar, kavgalar, saldırılar ve savunmalar... Tüm bu sözcükler ve daha birçoğu aranıp bulunabilir; yerli ya da yersiz kullanılabilir. Ve hele sorunlu toplumlarda, bunlara dayanarak birçok şey kurulabilir: sabahtan akşama vakit geçirecek küçük, yüzeysel ve yapay konulardan, dev bir magazin imparatorluğu inşa etmeye kadar...

Bu alanda bende malzeme çok... Öyle bir yaşa geldim ki öncelikle... 80'i ne kadar aştığımı meraklıları arayıp bulsunlar... Ayrıca bu öylesine dolu dolu yaşanmış bir ömürdü ki... Birçok ilgi alanından, eski ve evrensel deyimiyile "hobby" konusundan asıl tutkuya dönüşen devasa bir Sinema Sevdası... Ve onun getirdiği her şey: çocuk yaştan bir perdenin karşısında oturup dünyanın her türlü konusuna, hikâyesine, tema'sına; dram, komedi, macera, aksiyon, korku, dehşet, fantezi ve fantastiğine uzanan bir duygular, izlenimler, anılar, rüyalar veya kâbuslar cennetine ve cehennemine yolculuk... Küçük yaşta başlayıp bir türlü geçmeyen bir hastalık; onunla birlikte sanki bir değil, birçok hayat yaşamış izlenimini içeren... Ne kadar kişisel olsa da, çok kişiyle de paylaştığımız bir paralel deneyimler dünyası...

Benim için, bu büyük macera hâlâ sürüyor. Yeni filmleri, adına basın gösterimi denen gündelik etkinliklerde ya da eskisi gibi koşmasam da yetişmeye çalıştığım festivallerde izliyorum. Ama asıl önemlisi, artık yazmak oldu. Yaşamdan ve aynı ölçüde onca filminden yığılmış izlenimlerimi, edindiğim dost veya düşmanlıkları, karıştığım tartışmaları, tanık olduğum tüm o hayatları ve daha neleri neleri yazmak... Bunca birikimi, ruhumun derinliklerine çökmüş bunca neşe ve kederi, üzüntü ve mutluluğu, öfke ve sevinci yazmak; tüm bu deneyimleri belki benim kuşağım kadar (ki giderek azalıyor) genç kuşaklara da bir tür manevi miras gibi bırakmayı denemek...

Ve işte böylece bu yeni kitabım geldi. Aslında bir önceki *Tartışmalar, Polemikler, Kavgalar*'ın bir devamı. Okuyanlar bilir: O 2000 yılına dek gelip kalmıştı. Çünkü devasa, insanı daha uzaktan ürküten tuğla gibi kitaplar çıkarmak istemiyorum. Ama özellikle yazarken şunu fark ettim: Bu artık gerçekten de yeni bir dönem. Yalnızca yeni bir yıla, on ve hatta yüzyıla adım atmadık. Aynı zamanda, yeni bir binyıla da girdik!... İlk başta kullandığım *Milenium* başlıklı yazılar boşuna değil!...

Ve bu yeni dönemin konuları, temaları, bizde bıraktıkları da farklı. İşte bu kitap böylece oluştu. Fonda hep siyaset var, kaçınılmaz biçimde... Son 20 küsur yılın iyisiyle-kötüsüyle çok şeyini bize aynı yönetim yaşatmışsa... Başka türlü olabilir mi?

Ama o sadece bir fon. Yüzeyde bir aydının –kendime aydın deme izin verilsin!– yakından hissedip derinden yaşadıklarının dökümü bu... Ve içinde beni etkileyen hemen her şey, her olay, her kişilik var. Geliş sırasını izlersek... Türkân Şoray'la başlayıp Müjdat Gezen, İbrahim Tatlıses, Meltem Cumbul, Zeki Ökten, Sevin Okyay, Nuri Bilge Ceylan, Okan Bayülgen, Ömür Gedik, Erkan Özerman. Çağan Irmak, Mehmet Ali Birand... Biraz nefes alalım... Doğan Hızlan, Kadir Topbaş, Orhan Pamuk, Sayım Çınar, Fatih Akın, Can Dündar, Fazıl Say... Erden Kıral, Ayşe Şasa, Yılmaz Erdoğan, Tuncel Kurtiz... Biraz daha nefes... Mahsun Kırmızıgül, Alin Taşçıyan, İlber Ortaylı, Uğur Vardan, Semih Kaplanoğlu, Şahan Gökbakar, Ali Özgentürk, Nebil Özgentürk, Ertuğrul Günay...

Devam edelim... Şakir Eczacıbaşı, Fikret Hakan, Hülya Avşar, Adalet Ağaoğlu... Bir dönemin seks yıldızları Zerrin Egeliler, Arzu Okay, Mine Mutlu... Ülkü Erakalın, Ali Özgentürk, Yıldız Kenter, Haldun Dormen... Velhasıl yıllar boyu hayatımıza katılmış onca ikon kişilik...

Ama elbette bu kadar değil. Sürpriz isimler de var: Adlarını sık sık andığım... Öncelikle birçok tartışmasını yad ettiğim, bazen kızıp bazen bağrıma bastığım Hıncal Uluç... Bana kök söktüren Tuna Kiremitçi... Ya da gerçek sürprizler: Ahmet Hakan, Ertuğrul Özkök, Yılmaz Özdil, Sezen Aksu... Ve de yabancılar, elbette tanışıp konuştuğum: Costa-Gavras, Catherine Deneuve, Sophia Loren. Jeanne Moreau, Hanna Schygulla, Ben Kingsley, Daniel Day-Lewis...

Ve de kitap boyunca beliren kimi ana temalar. O zaman boyunca hep savunmayı sürdürdüğüm, korumaktan bıkmadığımız kadın hakla-

rı... Yazılarımın çoğunu *Irkçılığı Gördüm, Tanıyorum* kitabımda toplamış olsam da, eleştirdiğim ırkçı tavırlar, tutumlar... Belalı TV tartışmaları; o yıllara rastlayan acılı olaylar: ABD'deki o unutulmaz binanın tepesine uçakla saldırı günlerinde Kanada'dan ülkeye dönme serüvenimiz ya da o uğursuz G-Mall yangını gibi...

Ve de binbir hoş, sevimli, hatırlamaya değer anı: Eskişehir'de Şoray'la rock yapmamız; Elvis fanlarıyla buluşmamız; Erkan Özerman'ın Dorsey gecesi; *THY* dergisinin benimle söyleşisi; ABD gezimiz; Emek için – ne yazık ki olumlu sonuçlanmayan– kurtarma savaşımız... Ki o kadarı bile beni onurlandırmıştı. Aynı zamanda hayatımı değiştirdiği gibi... Ve de binbir ayrıntı. Artık sizin keşfedebilirsiniz...

Böylece bu kitap da kabaca 15 yılı kapsayarak gelip 2014'e dayanıyor. Yani benim yazılı basını bırakarak *T24*'le anlaşmam ve sadece orada yazmama... Elbette geleneksel *Milliyet-Sanat* dergisinin aylık klasik film yazılarının ve kitapların dışında... Bu da benim için farklı, önemli ve canlı bir deneyim oldu. Dönem gereği internet gazeteciliğinin eriştiği büyük boyutlar düşünülürse... Bu dönemi de (yine kabaca son on yıl olacak) ilk fırsatta anlatacağım. İnşallah diyelim...

BÖLÜM 1

Milenyum, İbrahim Tatlıses, Türkân Şoray, Müjdat Gezen ve Siyaset Meydanı Tartışması

■ Evet, adına ister tartışma, ister polemik, isterseniz kavga deyin... En aydın kesimlerin bile (hatta en çok onların) vazgeçemediği bu ulusal özelliğimiz bana da ne çok bulaşmış... Bu kitabın ilk cildinde anlattığım gibi...

Şimdi sıra 2000'li yıllara geldi. Yani içinde bulunduğumuz ve kim bilir bizi nerelere savuracak olan yeni yüzyılın ilk çeyrek asır bölümüne... Bu kez aynı ismi kullanmaktansa, yeni bir isim seçtik. Birçok tanınmış ama bu kez günümüze daha yakın ünlüyle karşılıklı övgü ve yergilerimizi ve bunlardan doğan atışmalarımızı vermek için...

Önce bu yeni yüzyıl başlangıcında yazdığım birkaç yazıcığın hatırlatmak istiyorum:

Millennium Blues

Evet, artık eli kulağında... Gelecek hafta bu sütunda artık yeni bir yılda buluşacağız. Yalnızca yeni bir yıl mı? Yeni bir yüzyıl, yeni bir binyıl...

Kimileri buna millennium ya da Türkçesiyle milenyum diyor. İnsanlık tarihinin önemli dönüm noktalarından birini yaşıyoruz sanki...

Gündelik hayatın her anını müziğe dönüştüren o efsanevi caz şarkıcılarının tümü birden çekip gitmiş olmasaydı, Louis Armstrong, Billie Holiday ya da Ella Fitzgerald hâlâ hayatta olsalardı, ne güzel parçalar söylerlerdi: *I Got the Millennium Blues* diye...

Çünkü olay bir yanıyla mutluluk verici ama öte yanıyla kaygı yüklü... Mutluluk duymamak olanaksız: yalnızca bir yılı değil, bir yüzyılı,

giderek bir binyılı devirip yepyeni bir çağa ayak basmak... Bu önemli anı yaşayabilmek bir ayrıcalık değil mi?

Bilmiyorum, aydınlık çağı 18. yüzyıldan sanayi yüzyılı 19. yüzyıla ya da 19. yüzyıldan insanlığın en büyük ilerleme dönemi olan 20. yüzyıla ayak basanlar nasıl düşündü, neler hissetti?

Onlar da bizim gibi geçmişle gelecek arasında yeni kurulan görkemli bir köprüden geçtiklerini duyumsadılar mı? Yeni yüzyılın insanoğlunun ezeli hastalıklarına, savaş, kıyım, diktatörlük, cehalet ve bilgisizliğe artık çare olacağı düşünülüyor mu?

Düşündülse bile sonra en acı biçimde ayılmadılar mı? 20. yüzyıl bile onlara, savaşların, kıyımların ve cinayetlerin en korkunçlarını, en akıl almazlarını getirmedi mi?

Yeni yüzyıldan ve binyıldan da korkuyorum kendi adıma... Dev adımlarla ilerleyen teknoloji, patlayan iletişim yöntemleri, küçük ekranlara mahkûm olan genç yaşamlar, gitgide azalan kişisel ve tensel temas, sanallaşan zevkler ve başka şeyler, bana sanki bilim filmlerinde gördüğümüz mekanikleşmiş, insancılığını yitirmiş soğuk ve maden renkli bir dünyanın habercisi gibi geliyor.

Ve pikabımda Billie Holiday'i dinlerken, kendi kendime *I Got the Millennium Blues* adlı bir hüznün şarkısı icat ediyor ve onu mırıldanıyorum... Ama ayrıca geçen yüzyılın pop müziği üzerine kişisel bakışla bir de kitap oluşturmak umudunda ve niyetindeyim. Orada kendi *Yüzyılın 100 Şarkısı* listemi de vereceğim.

Ama listenin başındaki parçayı hemen yazmak istiyorum. 20. yüzyılın en popüler parçası hangisi? Birkaç dostuma sordum, yanıt alamadım.

Ama bu parçanın bence *La Cumparsita* adlı tango olduğunu düşünmek için illa da tangosever mi olmak gerekiyor? Hemen herkes kendi kişisel tarihini, kendi düşüncesini hatırlasa ve parçanın yüzyıl boyunca kim bilir kaç kişiyi, kaç çifti mutlu ettiğini anımsasa... Yetmez mi?

Sabah, 2000

- Ve aynı tema üzerine bir yazıcık daha:

Hoş Geldin, Milenyum

Vallahi benim için diğer yılbaşılardan pek farklı değildi. Oldum olası

çok görkemli, herkesin illa da eğleneceğiz diye yola çıktığı kitlesel kutlamalara karşıyım. Her yılbaşı illa da yeni yıla çok farklı girelim diye yırtınanlardan da değilimdir.

Böylece, yeni yüzyıla ya da binyıla, ne bileyim ben, Avustralya'da, Seyşel adalarında, Paris'te, Londra'da veya en azından Türkiye'de değişik bir mekânda girelim diye uğraşmadık. İnsan belli bir yaştan sonra büyük risklere atılmıyor, yine bildik olanın güvencesine sığınmayı yeğliyor.

Bizler de hafta sonları birç mekânımız olan ENKA'nın İstinye yokuşundaki çok sevimli lokalinde toplandık. Bir bölümü başta Şarık ve Lale Tara, ENKA'cılardan oluşan 120 kadar konuk; Raket lokantasının nefis yemekleri; Şefik Uyguner'in canlı müziği ve hoş bir atmosferde yeni yıl-yüzyıl-binyıl, her neyse ona girdik.

Çok farklı bir gece değildi. Geç vakit eve dönerken, tüm kent yine oldukça karanlıktı. Akmerkez'in ünlü ışıkları bile sabahı beklemeden söndürülmüştü.

Ve bugün kendimi hiç de farklı hissetmiyorum doğrusu!... Bakalım bu yeni yüzyıl bizlere neler getirecek, hangi ufukları açacak... Hepimize hayırlı olsun!...

Sabah, 2000

- İşte ilginç bir anı daha. Geçmişte bir bakanın yanlış bir davranışına karşı bir aydın topluluğunun örnek oluşturacak tepkisi:

Protesto Etmesini Bilmek

Hafta başının en önemli olayı, TÜRSAK'ın İş Bankası sponsorluğunda düzenlediği 2. *Sinema-Tarih Buluşması*'nın açılış töreniydi. Arkasında devletin açık katkısıyla, büyük sponsorlukla düzenlenen her etkinlik gibi bu da biraz resmî, biraz soğuk bir tören oldu. Ama Lütfi Kırdar Salonu harikaydı, ikram çok zengindi, sinema sanatının ve yazarlığı-çizerliğinin dev isimleri Nijat Özön, Pr. Dr. Alim Şerif Onaran ve Giovanni Scognamillo'nun ödülleri çok anlamlıydı. Hepsini candan kutlarım. Ayrıca açılış filmi olan Regis Wargnier imzalı *Doğu-Batı* da çok hoş bir film. Sinemalara gelecek, kaçırmayın...

Ama asıl söylemek istediğim ve bu konuyu bu sütuna almamın ne-

deni bu değil. Tören sırasında bir bakanın başına gelenler. Devlet Bakanı Fikret Ünlü, sanırım hayatının en zor saatlerinden birini yaşadı. Bakanın uzayan konuşması önce alkışlarla, sonra ıslıklarla protesto edildi. Bakan ne yapacağını şaşırды, sözünü kesemedi; ama sanırım kısaltarak kürsüden alı al moru mor indi.

Ne dedi Bakan? Bizlere Osmanlı'nın görkemini anlatmaya, mimarlıktan musikiye sanatsal üretimini övmeye, taştan minyatüre, camdan bronzla çeşitli el işlerindeki maharetini yüceltmeye girişti.

Ama Bakan şunları unuttu: Bir kez bir sinema festivalinin açılış gecesinde esas olanın sinema sanatı olduğunu, mimarlıktan, minyatürden veya bronzdan söz etmenin en azından yersiz olduğunu unuttu. Bu tür açılışlarda insanların laf dinlemeye değil bir şeyler izlemeye, örneğin o geceki gibi bir film seyretmeye geldiklerini ve böylesi durumlarda insanın ağzından bal damlasa kimsenin dinlemeyeceğini unuttu. Ve orasını meclis kürsüsü sandı.

En önemlisi, Sayın Bakan karşısındakileri en az kendisi kadar akıllı ve bilgili sayma gereğini unuttu. Herhalde siyasette öyle değildi; ama kültürel etkinliklerde hele bir açılışa gelmiş kişiler, bakanın söylediklerini zaten biliyorlardı, ulu orta Osmanlı övgüsünden alacakları hiçbir ders yoktu.

Bense kendi adıma insanımızdaki gelişmeyi hayranlıkla gözledim. Eskiden sus-pus olan, bir siyasiyi, hele bir bakanı susturmayı aklından bile geçirmeyecek olan insanımız akıllanmıştı, bilinçlenmişti, yüreklenmişti. Belki yeni bir binyılın eşiğinde ve yıllardır beklenen Batı kapılarının açılışının verdiği moral içinde, insanımız tıpkı Batılı aydın kesim gibi davranmaya, devlet adamlarını yeri geldiğinde cesurca eleştirmeye ve protesto etmeye davranır olmuştu.

O akşam Bakan kadar hepimiz olaydan dersimizi aldık. Bakanı bilmem ama benim için olumlu ve umut verici bir dersti bu...

Sabah, 2000

- Zaman zaman araya öylesine farklı konular, o denli hayal-ötesi olaylar giriyor ki... Ve ben her şeye olan merakımdan ötürü bunlara da değinmeden duramıyorum. İşte günümüzde hâlâ tartışılan farklı cinsellik anlayışları konularına değinen bir yazım:

İstanbul Sıyrıldı. Ya Türkiye?

30 yıl boyunca bilfiil tercüman-rehberlik yaptım. Amerikalı'dan İngiliz'e, Fransız'dan İtalyan'a, Japon'dan Avustralyalı'ya binbir çeşit milletten insanları gezdirdim. Aralarında geyler, hatta tümüyle ve baştan gey olduğu bilinen gruplar da vardı. (Bu meslekle ilişkili anılarımı yakında yazacağım.)

Ama bu insanlara karşı ne İstanbul'da ne de Anadolu'da çirkin ve kaba bir davranışla hiç karşılaşmadım. Türk halkı, yüzyıllardan süzülüp gelen olgunluğuyla ve Osmanlı'nın geleneksel hoşgörüsünün mirasıyla, çeşitli ırklar karşısındaki tavrını çeşitli cinsellikler karşısında da gösterdi. Böyle bir ayrımcılığı görmem için yeni bir çağı, 2000 yılını beklemem gerekiyormuş!...

Kuşadası'nda olan ve o tür insanlara ayrılmış bir yabancı geminin ülkemize gelmesini protesto eden kepezelik İstanbul'da tekrarlanmadı. O İstanbul ki, kendisi bin kocadan arda kalmış bir bâkire olarak, eski Roma'nın karışık cinsellik âlemlerini, Bizans'ın cinsiyetsiz meleklerini, Osmanlı'nın içoğlanlarını ve köçeklerini görmüş bir başkent olarak, zaten başka türlüünü yapamazdı.

Böylece İstanbul bu ayıptan kendisini kurtardı. Bu kez de aşırı davranılmış, eşcinsellerin ayağına kırmızı halı serilip ağızlarına Türk lokumu mu uzatılmıştı? Belki evet; ama Kuşadası rezaletini biraz olsun unutturmak için bu aşırılık da gerekliydi.

İstanbul kendisini kurtardı, evrensel megapol şöhretini korudu. Ama ya Türkiye? Lüks bir gemideki 800 küsur insan birer Türk dostu yapılacağına birer Türk düşmanı yapıldı; bu hoşgörü çağında ancak faşist dönemlere yakışır bir uygulama sergilendi ve Türkiye için *Geceyarısı Ekspresi*'nden beter bir olay yaratıldı. Bakalım, hiç olmazsa bu işin üzerine gidilecek ve buna yol açanlar ortaya çıkarılıp teşhir edilebilecek mi?

Sabah, 2000

- O yıldan birkaç küçük not ve anekdot. İşte biri:

Ben de Bir Mektup Aldım...

Ben de tam 13 yıl öncesinden bir mektup alanlar arasına karıştım!... PTT'nin ilginç uygulamasıyla, bir okur tarafından yazılan Temmuz

1987 tarihli mektup, o zamanlar yazdığım *Cumhuriyet* gazetesine, oradan da *Sabah*'a (birkaç haftada!) geldikten sonra elime ulaştı.

Ali Erden şöyle yazmış: “Taa 1987’den 2000’e mektup... Hem de hiç tanımadığınız, görmediğiniz bir okurunuzdan-hayranınızdan...”

Erden’in o yıllardaki en büyük düşü yönetmen olmak: “Türk sinemasının boyutlarını, sınırlarını, çağdaş sinemanın olanaklarıyla zenginleştirecek yeni kuşakta yer almak...” Ve belki de “Antalya yöresinde, Genike’de bir sinema dünyasının kurulması.”

Kendi deyimiyle “bir sinema düşü” içinde yaşayan Erden şöyle ekliyor: “Zaten yönetmen olursam hep yanınızda, çevrenizde olacağım. Olamazsam bu bir okur mektubu olarak kalacak.”

Ne oldu, Sevgili Erden? Düşünüzü gerçekleştiremediniz mi? Yönetmen olmadıysanız da iyi bir vatandaş, çağdaş bir aydın olmadınız mı? En azından Antalya’da gerçekten dünya sinemasına dönük film platoları kuruldu ve düşünüzün bir bölümü gerçekleşti. Bu satırları okursanız bana yazın... Belki geçmişte kalmış bir düşü birlikte anarız.

Sabah, 2000

- Ve çok kişisel, ama yine de okurlarımı çok ilgilendiren bir itiraf:

Eleştirmeniniz Artık “Görüyor!”

Ben de bir süre önce Sevgili Zeynep Oral’ın yaptığı gibi bağıriyorum: “Görüyorum, görüyorum” diye... Tıpkı eski Yeşilçam filmlerinde olduğu gibi... Kronik miyoplüğümün yanı sıra bir de katarakt belasına uğrayan gözlerim, bir ay arayla yapılan iki ameliyatla çok iyi görür hale geldi. Ameliyatı yapan değerli doktorlar Faik Bankeroğlu ve Davud Kohen’e ve de tüm Amerikan Hastanesi personeline gönülden teşekkürler.

Peki ama, “Bu senin kişisel sorunun. Saygın sinema sayfasının tepesinde işi ne?” dersiniz... “Ailenizin eleştirmeni” artık daha iyi görüyor. Böylece filmleri daha iyi izleyecek: Renkleri, ayrıntıları daha iyi seçecek. Ve belki de daha iyi eleştiriler yazacak.

Eee, bu sizi ilgilendirmez de kimi ilgilendirir?...

Sabah, 2000

- Kimi zaman öyle yazılar ortaya çıkar ki, yazarın gözlem gücüne göre çok ayrı konuları bir araya getirip değişik sonuçlara

Atillâ Dorsay Tartışmalar. Polemikler, Kavgalar kitabında 2000 yılına dek gelmişti. Bu kez 2000–2014 arasına eğiliyor. Ve yine sayısız ilginç atışmalar yaşıyor. Kimi ana temalara da uğrayarak: ülkemizde kadının konumu; siyaset ve sanat arası bağlar; önemli TV yapımları ve dizileri; yaşadığı birkaç trajik olay... Hep varolan linç kültürü; Galatasaraylı ve Cumhuriyet'li olmak; Türkân Şoray tutkusu; müzik sevgisi ve 'Sezen aşkı'...Doğan Hızlan, İbrahim Tatlıses, Nuri Bilge Ceylan, Semih Kaplanoğlu, Mahsun Kırmızıgül tartışmaları; Yıldız Kenter, Haldun Dormen, Cem Yılmaz gibi ikonlar... Emek olayı ve sonunda gazeteciliği bırakması. Ve daha neler neler...

Dorsay imzasını gazetede hergün hasretle aradığım, aynı gazetede yazmaktan gurur duyduğum adamdır -HINCAL ULUÇ

Teşekkürler Atillâ Dorsay ve Alin Taşçıyan. Artık sizleri "sinema çıkışında film tartıştığım arkadaşlarım" olarak görüyorum -AHMET HAKAN

Atillâ Dorsay bir matruşka insan. İçine girdikçe, oradaki daha büyük insanı keşfediyorum -ERTUĞRUL ÖZKÖK

Sana beyinsel sağlıklar dilerim. Bir ara ver, kendini toparla. Yani münekkitlikten, tenkitçilikten eleştirilenliğe yeniden terfi et -FİKRET HAKAN

Bana Recep İvedik diyerek aklınca aşağılayan Atillâ Dorsay'ın köşesini bırakması mükemmel olmuş -ŞAHAN GÖKBAKAR

Tartışmalar, Polemikler, Kavgalar

1960'lı 70'li ve
2000'li yıllara ışık
tutan renkli ve
esprili tartışmalar...

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-2126-5

KDV'den muaftr